

H F S A

HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

- Macaristan'da Hukuk Felsefesi Öğretiminin Felsefesi
Csaba Varga
- (Hukuk Eğitiminde) Hukuk Felsefesi İçin Savaşım: Yöntem ve Sorunlar
Imer B. Flores
- Hukukun Zorunlu Eğitsel İşlevi Üzerine
Brian Burge-Hendrix
- Küçük Bir Hukuk Felsefesi Kongresi: Temsili Rol Oynama Yoluyla Hukuk Felsefesi Öğretmek
Lester J. Mazor
- Doğal Hukukta Cebir –Doğal Hukuk Tarzında Hukuksal Muhakemenin Matematiksel Simülasyonu
Bilgisayar Takviyeli Yasa Hazırlama ve Hukuk Eğitimine Dair Bir Başlangıç
Vladimir Lobovikov
- Bazı Hukuk Felsefesi Konularının Öğretimi İçin Etkin Bir Strateji Olarak Sinema
Luis Antonio Cunha Ribeiro
- Kolokyum Açış Konuşması
Hayrettin Okçesiz
- Eğitim ve Hukuk Eğitimi
Vecdi Aral
- Ankara Hukuk Fakültesi ve Hukuk Felsefesi Öğretimi
Adnan Gütrüz
- Çağdaş Gelişmelerin Yaratığı Farklılaşmaların Hukuk Felsefesi,
Hukuk Sosyolojisi ve Hukuk Metodolojisi Derslerine Etkileri
Yasemin İşıtaç
- Hukukun Etik Değer Boyutunun Kavranmasının
Hukuk Eğitim ve Öğreniminin Verimliliği Açısından Önemi
Ahmet Gürbüz
- Hukuk Bilim Felsefesi
Z. Gönül Balıkcı
- Uluslararası ve Ulusal Başlıca Sorunlar Bağlamında
Hukuk Felsefesinin Felsefesi
Ahmet Ulvi Türkbağ
- Hukuk Öğretiminde Test Sınavı
Ali Şafak Balı
- Öğretim Hedefleri Bakımından Hukuk Felsefesi ile Hukuk Genel Kuramı İlişkileri
Ahmet Halûk Atalay
- Hukuk Felsefesi ve Sosyolojinin Stratejik Önemi: Pozitif Hukukun
İdeal Hukuka Yöneliminde Sorunlar
Şebnem Özhan
- Hukuk Eğitiminde Geliştirilmesi Gereken Yetiler, Hukuk Felsefesi Öğretimi ve Alternatif Metotlar
Gülriiz Uygur
- Ders Kitaplarındaki Hukuk Sosyolojisi
Kasım Akbaş
- Türkiye'deki Hukuk Sosyolojisi Teorilerinde Weber
D. Celaleddin Kavas
- "Hukuk Felsefesi Pratiği" Hukuk Felsefesi Dersinin
Ana Ders Ek Çalışmalarla Desteklenmesi Deneyimi Üzerine...
Gökçe Çataloluk
- İki Arada Bir Derede Argümantasyon Teorisi
Eric Hilgendorf
- Şüphe Ölümçül Olursa
Ronald Dworkin
- Dernek Özgürlüğü ve Sivil Toplumda "Uygunluk" Kriteri
Nezahat Demiray



18



İSTANBUL
BAROSU



H F S A

HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

18. KİTAP

Hazırlayanlar

Hayrettin Ökçesiz / Gülriz Uygur



340.1 HFS 2008

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

İstanbul 2008

A.Ü.H.F. KÜTÜPHANESİ

123424 340.1

Bu kitapta öncelikle, Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi'nin nasıl öğrenilip, öğretileceği konularında iki önemli etkinliğin bildirilerini bulacaksınız. Bunlardan ilki, IVR'in (Uluslararası Hukuk Felsefesi ve Sosyal Felsefe Birliği'nin) 1-6 Ağustos 2007 tarihinde Krakow'da düzenlediği 23. Dünya Kongresi'nde gerçekleştirilen "Hukuk Felsefesi Eğitiminde Alternatif Yöntemler ve Hukuk Eğitiminde Hukuk Felsefesinin önemi" konulu çalıştaydır. İkincisi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı'nın 17-18 Kasım 2007 tarihinde Konya'da gerçekleştirdiği "Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Öğretimi" konulu kolokyumdur. Kitap, okurlarımıza aynı sevinçle sunmak istediğimiz üç değerli yazardan üç önemli konuyu da içermektedir.

Bu kitabın yayımlandığı günlerde son hazırlıkları bitmekte olan "Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar" adlı sempozyum etkinliğimizin dördüncüsünün bildiri konularını ve yazarlarını burada size şimdiden duyurmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

(25-29 Ağustos 2008, Adalet Bakanlığı Sulhi Dönmezer Eğitim Merkezi Siyavuşpaşa Çocuk Sitesi İçi, Bahçelievler/ İstanbul)

Halit Rahman Açar: "*Meşruiyet ve İdeoloji*"

Asiye Aka ve Murat Cem Demir: "*Bourdieu ve Yasal Alan*"

Kasım Akbaş: "*Avukat Emeğinin Niteliği*"

Yıldız Akpolat: "*Suçlu Mahkûm Kadınlar: Erzurum Cezaevinde Tutuklu Bulunan Kadın Mahkûmlar Üzerine Yapılmış Bir 'Yaşam Öyküsü' Uygulaması*"

Çetin Aşçıoğlu: "*Yargıç Eğitimi*"

Hakan Arıkan: "*Çocuk Suçluluğu Çocuk Kurbanlar Evden Kaçan Çocuklar ve Çalışan Çocukların Durumuna İlişkin Sosyolojik Bir Analiz*"

Barkın Arsal: "*Biyoetikte Öjenizm Sorunu.*"

Emin Artuk: "*Yeni Türk Ceza Kanununun Suç Politikası*"

Ahmet Haluk Atalay: "*Kelsen ve Hart: Bilinebilir Hukuk*"

Güçlü Ateşoğlu: "*Edimsel Olan Akılsal, Akılsal Olan Edimsel midir? Hukuk Felsefesinde Bir Tartışmaya Cevap*"

Müjdat Avcı: "*Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Tutuklu Bulunan 18 Yaş Altı Çocukların Tutukluluk Süreci ve Suça Yönelmelerinde Etkili Olan Toplumsal Nedenler ve Çözüm Önerileri*"

HFSA - Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi

Hayrettin Ökçesiz
Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Kampus, Antalya
Telefon: (0242) 227 69 75 - 76
Faks: (0242) 227 69 77
E-posta: hayret@akdeniz.edu.tr

İstanbul Barosu Yayınları

İstiklal Cad. Orhan A. Apaydın Sk. Baro Han Beyoğlu-İST
Tel: 0212 251 63 25 Belgeç (Fax): (0212) 293 89 60
www.istanbulbarosu.org.tr dergi@istanbulbarosu.org.tr

Kapak Karikatürü: Honoré Daumier

Elektronik ortamda iletilen imla ve dizgi hataları yazarın/çevirmenin sorumluluğundadır.

Kapak, İç Tasarım ve Baskı: Can Matbaacılık
Davutpaşa Cad. İpek İş Merkezi Kat: 3 No: 7 Topkapı-İstanbul
(0212) 613 10 77 - 613 15 47
Ağustos 2008

Mazhar Bağlı: "Hukukun Sosyalleşme Ajantı Olma Durumuna İlişkin Sosyolojik Bir Yaklaşım"

Hüseyin Bal: "Bir Örf Hukuku Modeli Olarak Alevi Bektaşî Düşüncü Kurumu"

Ali Şafak Balı: "İdeolojilerin hukuku mu? Hukuk İdeolojisi mi?"

Gönül Balkır: "Ahlakın Zemin Değeri Olarak İyiniyet Bilinci"

Hamdi Bravo: "Ceza İnsanlaştırır mı? Hegel'e Nietzsche'nin Yanıtı"

İşıl Bayer Bravo: "Ahlak mı Hukuku Önceler Hukuk mu Ahlakı"

Metin Becermen: "Küreselleşen Hukuksuzluk: Tehdit ve Güvenlik (Kavramları) Bağlamında Hukukun Askıya Alınması"

Dilara Ağaoğlu Canay: "Müzik ve Hukuk İlişkisi Üzerine"

Recep Cengiz: "Normların Egemenlik Gücü: Sosyolojik Bir Yaklaşım"

Yasin Ceylan: "Hukuk ile Dünya Görüşü İlişkisi"

Yasemin Özgün Çakar: "Devletin Yapısal Dönüşümü ve Anayasacılık"

Sabri Çakır: "Türkiye'de Geçekondu Sorunu ve Politikaları"

Hatice Karaçay Çakman ve Nezahat Altuntaş: "Uluslararası Göç ve Göçmenlerin Ayrımcılık Algısı: Almanya'da Göçmen Kadınlar Örneği"

Gökçe Çataloluk: "Hukukta Retorik"

Sinan Kadir Çelik ve Ali Osman Tekinsoy: "Anayasamızın 24. Maddesinin Eleştirel Bir Değerlendirmesi"

Lokman Çilingir: "Hukukta Değişmeyen Ne?"

Hakan Çörekçioğlu: "Demokratik Bir Hukuk Anlayışının Rasyonel Temellerinin Araştırılması: Immanuel Kant"

Gökhan Yuvuz Demir: "Edebi Bir Tür Olarak Hukuk\Yasa Metni ve Yorum"

Nezahat Demiray: "Bebeklerde Cinsiyet Seçimi: Feminist Teori Açısından Bir Değerlendirme"

İsmail H. Demirdöven: "Aristoteles ve Hukuk"

Abdullah Dinçkol: "Teknoloji ve Hukuk"

M. Zeki Duman ve Sultan Yetkin: "Türkiye'de Laiklik Sorununun Siyasal Temelleri"

Zeynep Özlem Üskül Engin: "Yeni Aile Modelleri ve Cinsel Azınlıkların Aile Kurma Talepleri"

H. Haluk Erdem: "Hasan Ali Yücel Düşüncesinde Hukuk Kavramına Felsefi Açıldan Bakış"

Yaşar Ertem: "Sosyal Hareketler ve Çağdaş Hukukta Değişim: Türkiye'de Kadın Hareketi Ve Hukuk Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma"

Savaş Ergül: "Adalet, Hak ve Şiddet Kavramları Üzerinden Hukuku Düşünmek"

Hatice Nur Erkızan: "Liberal Feminizmi Üzerine"

Orhan Gazi Ertekin: "Bir Anayasa Teorisi olarak Türk Devlet Bilimi ve Laiklik"

Murat Erten: "Minkarizade Dede Efendi'nin Hukuk Teorisi"

Burak Gemalmaz: "Manchester City, Kikkladze'nin Emeği, Futbolcunun Yetiştirme Bedeli: İnsan Hakları Hukukunda Vücutun Statüsü Üzerine Spekülasyonlar"

Sevda Gültekin Göktolga: "Bentham ve Kodifiyeciler"

Kurtul Gülenç: "Hukuk ve Şiddetin 'Hayaletimsi' Birlikteliğinin Benjaminci Eleştirisi Üzerine Bir İnceleme"

Metin Gültekin: "Türkiye'de Hukuk ve Sosyolojik Dinamikler İlişkisi Üzerine Teorik Bir Değerlendirme"

Hüseyin Günay: "İçimizdeki Eichmann: Holocaust ve Kötülüğün Suradanlığı"

Ahmet Gürbüz: "İnsan Haklarının Filozofik Temelleri"

Sercan Gürler: "Sokrates'in Savunması ile Kriton Diyaloğunun Karşılaştırılması"

Hüseyin Hatemi: "Pozitif Hukukun Kaynağı Olarak Tabii Hukuk"

Dilek İltatlıoğlu: "Emek Hakları, Aktivizm ve Hukuk"

Altan Heper: "İkinci Dünya Savaşı Sonrası Almanya'da Hukuk Felsefesi"

Altan Heper: "Biyetik Tartışmalarına Hakim Ahlak Teorileri"

Meral Işıldak: "Stoa Felsefesinin Güçlü Roma Devletinde Gelişmesinin Roma Hukukuna Yansıyan Sonuçları"

Verda İrtiş: "Toplum Tarihsel Bakış Açısından Türkiye'de Çocuk ve Suç"

Talip Kahadayı: "Adalet Tasarımları"

Nazile Kalaycı: "Kamusal Alan Kavramına İlişkin Felsefi Belirlemeler"

Jale Karakaş: "Karl Marx'ın Hukuk Eleştirisi ve Çağımızdaki Önemi"

Yusuf Karakoç: "Eleştirel Düşünme ve Hukuk"

Eray Karınca: "Aile İçi Şiddete Farklı Bir Yaklaşım"

Onur Kartal: "İktidarın Bireyin Yaşamı Üzerinde Kurduğu Tahakkümde Hukukun Rolü"

Yücel Kayıran: "İdeoloji, Hukuk ve Yorum Kavramı"
Filiz Kerestecioğlu: "Hak mı, İnanet mi? Hak Almak, Hak Vermek, YardımSeverlik ve Kurtarıcılık Üzerine Bir Deneme"
Muharrem Kılıç: "Hukukta Gaye Problemine Artsüremli Bir Yaklaşım: Şatibi ve John Finnis Karşılaştırması"
Sibel Kibar: "Eşitlik Adaletin Temeli mi?"
Nurten Kiriş: "Platon'un Adalet Tasarımı"
Mustafa Kutlu: "Yargımın Arkeolojisi"
Sevtap Metin: "Organ Nakillerinin Hukuki ve Etik Boyutu"
Kayhan Mutlu: "Adli Suçlar, Beyaz Yakalı Suçların Oluşumu ve Hukuk Sistemi"
Aydın Müftüoğlu: "Çoğulcu Demokratik Toplum İdeali Açısından Hobbes'ta Hukuk"
Uğur Köksal Odabaş: "Hukuk Devleti Perspektifinde Cumhuriyetimizin Temel Nitelikleri"
Hilal Okçu: "Hak ve Onur Üzerine"
Cihan Osmanağaoğlu: "Ziya Gökalp'in Cemiyet Anlayışı"
Cengiz Otacı: "Sosyolojinin, Osmanlı Hukukunun Romanizasyonuna Etkisi"
İlknur Öner: "Elazığ ve Tunceli Adli Yardım Büroları Örneklerine Sosyolojik Bir Bakış"
İlknur Öner: "Kadın, Hukuk ve Adli Yardım Büroları"
Güncel Önkal ve Özgür Sarı: "Suçun Sosyolojisi, Cezanın Felsefesi"
Birsen Örs: "Dünyayı Anlamlandırma Aracı Olarak İdeoloji"
Veli Özer Özbek: "Hukuk-Etik ilişkisi Çerçevesinde Tıp Alanındaki Eylemlerin Cezalandırılabilirliği"
Şennur Özdemir: "Türkiye'de Hukukun 'Minimum Etik' Niteliği Üzerine"
Mehmet Tefvik Özcan: "Hukuk Devleti ve İnsan Onuru"
Muhammet Özekes: "Adil Yargılanmaya Tehdit: Bilgisiz Hâkimi ve Avukat"
Ahmet Özer: "Temel Bir Birleştirici Olarak Hukuk ve Vatandaşlık Konusuna Sosyolojik Bir Bakış"
Şebnem Özkan: "Hukuk Felsefesi Işığında Değişen Hukuk Algıları Üzerine Bir Değerlendirme"
Özkan Özkul: "Bozkır Kültüründe Demokrasi ve Halkın Temsili"

Osman Özsoy: "Teknolojik Gelişmelerin Tetiklediği Toplumsal Değişmelerin Hukuk Sistemi Üzerindeki Etkisi"
Nebil Reyhani: "Karl Jaspers'in Hukuk ve Siyaset Felsefesi"
Rabia Sağlam: "Hukuksal Yorum ve Yargıcın Yorum Yetkisinin Sınırları"
İsmail Serin: "Hukuk Düşünce Özgürlüğünün Güvencesi Olabilir mi? Klasik Liberal Görüşün Eleştirisi"
Ayşegül Sili: "Kadın Suçluluğu"
Aydan Ömür Surlu: "H. L. A. Hart'ın Kurallar Anlayışı"
Fatma Süzgül Şahin: "Hukuk Felsefesi Açısından Hakstz Fiile Kısa Bir Bakış"
Hande Çelik Şahin: "Denizli Açık Cezaevindeki Kadın Suçlulara Hukuki ve Sosyolojik Bir Bakış: Türkiye'deki Kadın Suçluluğunun Sosyo-Ekonomik Nedenleri"
Mustafa Tarık Şentuna ve Gülçin Süer: "Felsefi ve Sosyolojik Boyutlarıyla, İnsan Hakları Hukukuna İlişkin Ulusal Üstü Standartlar Işığında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda İşkence Suçu"
Feysel Taşçier: "Hukukun Siyasal Yapısı ve Egemenliğin Çifte Paradoksu"
İlker Tepe: "Ceza Hukuku Felsefesi Perspektifinden İnternetin Temel Problemleri"
Neşet Toku: "Bir Siyasi İdeal Olarak Eşitlik"
Engin Topuzkanamış: "Norbert Elias ve Displin"
Cengiz Mesut Tosun: "Minimal Devlet (Robert Nozick) ve Adalet"
Halil Turan: "Ben, Başkası, Adalet ve Yarar"
Mehmet Turhan: "Jeremy Waldron ve Siyasal Katılma Hakkı"
Mehmet Akif Tutumlu: "Yargıcın tarafsızlığı: Mit mi? İdeoloji mi?"
Ahmet Ulvi Türkbağ: "Hukuk Sosyolojisindeki Kuramsal Kırılmalar"
Nur Uluşahin: "Jeremy Waldron'un Düşüncesinde Önceden Bağlanma'nın Siyasal Değeri"
Halit Uyanık: "Joseph Raz'da Hukukun Otoritesinin Araçsal Meşruluğu"
Mevlüt Uyanık: "Adalet Kavramı Merkezinde Eşitlik ve Özgürlük İlişkisinin Felsefi Analizi"
Gülriiz Uygur: "İçerden Bakış Açısıyla Hukuk ve Etik Arasındaki İlişki"
Ertuğrul Uzun: "Hukuksal Usavurumda Dedüksiyonun Yersizliği"
Yener Ünver: "Ceza Hukuku Felsefesi Açısından İnsan Onuru ve Mevzuatımız"

Ogün Ürek: "İde, Kavram ve Olgü Bağlamında Hukuk Kavramı"

Başar Yalıtı: "Yargıcın Tarafsızlığı"

Mehtap Yeşilorman: "Halkın İradesi Bağlamında Halk Oylamaları"

Mustafa Tören Yücel: "Suç Mağdurlarının Hakları ve Psikososyal Profilleri"

Özkan Yıldız: "Gaziantep ve Pozantı Çocuk İnfaz Kurumlarında Tutuklu ve Hükümlü Bulunan Çocuk Suçlularla İlgili Bir Çalışma"

Mehmet Yüksel: "Türk Hukukunun Seküler Kaynakları: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e"

Ülker Yükselbaba: "Kant'ın Kategorik Emperatifinden Habermas'ın Söylem Etiğine"

Abdulkadir Zorlu: "Devlet Toplum Arasında Hukukun Ruhu"

Bu bildirimler, her zaman olduğu gibi HFSA'nın izleyen kitaplarında gecikmeksizin yayımlanacaktır.

Bilindiği gibi, hem HFSA'ların yayımının, hem de bu sempozyum dizisinin mali yükü İstanbul Barosu yönetiminin kararlı ve bilinçli tercihi ve özverisiyle karşılanmaktadır. Hukuk Felsefesinin ve Sosyolojisinin bu kurumdaki değerli dostlarına bizim ödenmesi olanaksız bir şükran borcumuz vardır. Bu içten teşekkürlerimizi İstanbul Barosu Başkanı Sayın Avukat Kazım Kolcuğlu'nun şahsında burada bir kez daha telaffuz etmek istiyoruz.

HFSA'nın iki etkinlik alanındaki bu başarıları iki değerli meslektaşımın ve mesai arkadaşlarının iyi niyet ve üstün gayretleri olmaksızın elde etmek olanaksızdı. Sempozyum etkinliğini İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Yasemin Işıқтаç yönetiminde Arş. Gör. Halit Uyanık'a, İstanbul Barosu'ndan Gönül Özcanlar'a ve burada anamadığım diğer sevgili dostlarımıza; kitapların basıma ve yayıma hazırlanmasını Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Gülriz Uygur ve Yrd. Doç. Dr. Saim Üye'ye borçluyuz. Can Matbaacılık'tan Semiha Şahin'e, Bedri Vatansever'e ve diğer emeği geçenlere gönülden teşekkür ediyoruz.

Her zamanki gibi, en büyük minnet ve şükran borcumuz yazılılarıyla, çevirileriyle hukuka bu güçlü ışığı tutan düşün insanlarıdır.

Hayrettin Ökçesiz

İÇİNDEKİLER

- Macaristan'da Hukuk Felsefesi Öğretiminin Felsefesi - Csaba Varga ..11
- (Hukuk Eğitiminde) Hukuk Felsefesi İçin Savaşım: Yöntem ve Sorunlar - Imer B. Flores28
- Hukukun Zorunlu Eğitimsel İşlevi Üzerine - Brian Burge-Hendrix49
- Küçük Bir Hukuk Felsefesi Kongresi: Temsili Rol Oynama Yoluyla Hukuk Felsefesi Öğretmek - Lester J. Mazor.....61
- Doğal Hukukta Cebir -Doğal Hukuk Tazında Hukuksal Muhakemenin Matematiksel Simulasyonu- Bilgisayar Takviyeli Yasa Hazırlama ve Hukuk Eğitimine Dair Bir Başlangıç - Vladimir Lobovikov69
- Bazı Hukuk Felsefesi Konularının Öğretilmesi İçin Etkin Bir Strateji Olarak Sinema - Luis Antonio Cunha Ribeiro78
- Kolokyum Açış Konuşması - Hayrettin Ökçesiz86
- Eğitim ve Hukuk Eğitimi - Vecdi Aral93
- Ankara Hukuk Fakültesi ve Hukuk Felsefesi Öğretimi - Adnan Güriz97
- Çağdaş Gelişmelerin Yarattığı Farklılaşmaların Hukuk Felsefesi, Hukuk Sosyolojisi ve Hukuk Metodolojisi Derslerine Etkileri - Yasemin Işıқтаç99
- Hukukun Etik Değer Boyutunun Kavranmasının Hukuk Eğitim ve Öğreniminin Verimliliği Açısından Önemi - Ahmet Gürbüz104
- Hukuk Bilim Felsefesi - Z. Gönül Balkır116
- Uluslararası ve Ulusal Başlıca Sorunlar Bağlamında Hukuk Felsefesinin Felsefesi - Ahmet Ulvi Türkbağ132
- Hukuk Öğretiminde Test Sınavı - Ali Şafak Balı.....140
- Öğretim Hedefleri Bakımından Hukuk Felsefesi İle Hukuk Genel Kuramı İlişkileri - Ahmet Halûk Atalay154
- Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisinin Stratejik Önemi: Pozitif Hukukun İdeal Hukuka Yöneliminde Sorunlar - Şebnem Özkan159
- Hukuk Eğitiminde Geliştirilmesi Gereken Yetiler, Hukuk Felsefesi Öğretimi ve Alternatif Metotlar - Gülriz Uygur166

- Ders Kitaplarındaki Hukuk Sosyolojisi - *Kasım Akbaş*177
- Türkiye'deki Hukuk Sosyolojisi Teorilerinde Weber -
D. Celaleddin Kavas208
- "Hukuk Felsefesi Pratiği" Hukuk Felsefesi Dersinin Ana Derse
Ek Çalışmalarla Desteklenmesi Deneyimi Üzerine... -
Gökçe Çataloluk.....226
- İki Arada Bir Derede Argümantasyon Teorisi - *Eric Hilgendorf*231
- Şüphe Ölümçül Olursa - *Ronald Dworkin*242
- Dernek Özgürlüğü ve Sivil Toplumda "Uygunluk" Kriteri -
Nezhat Doğan Demiray247

Macaristan'da Hukuk Felsefesi Öğretiminin Felsefesi^(*)

Csaba VARGA^(**)

Çeviren: *Kasım Akbaş^(***)*

I. Hukuk Felsefesi Öğretiminin Felsefesi

Eğitsel bağlamda hukuk felsefesi, ya meslek mensuplarının hazırlanmaları sürecinde öğrenip hakim olmaları gerekenler de dahil olmak üzere münhasıran kendine özgü meseleleri olan bağımsız bir *akademik disiplin* olarak ya da hukukta uylasımsal olarak kabul edilen ve aynı zamanda hukuka ilişkin akademik bir tarzda mantıklı düşünme *yetisini* kazandıracak en uygun ders olarak tasavvur edilir. İlk durumda hukuk felsefesi, nihayetinde alanın tamamına nüfuz etmek için, bilgilerin sözcüksel olarak öğrenilmesini gerektiren *pozitif bilginin* sahasıdır. İkinci durumda hukuk felsefesi ise yalnızca, hukuktaki düşüncelere ilişkin en güzide yaklaşımların ve en ulvi düşünme şekillerinin, öğrencilerin dahil olmaya çalıştıkları mesleki geleneğe –aşinalık oluşturarak- hazırlanacakları düşünsel karşılaşmalarla ilgilidir. Ya da bir başka şekilde ifade edilecek olursa, ilk seçenek harici bilgi bütünüün dışarıda bırakıldığı bir noktada dururken, ikinci

seçenek meslekte ustalık kazanmaya başlamayı hedefler.

Bu iki anlayış, az çok, gelmiş geçmiş yüzlerce akademik kuşağın zihinsel uğraşlarının sınıf ortamında aktarmaya uygun yöntem ve boyutlara nasıl dönüştürüleceğine ilişkin metodolojik modeller olduklarından, aralarında mutlak bir sınır olmadığını bilerek, ikincisini tercih ettim. Her tercih, kendi bakımından, derslerde nasıl yansıtılacağına ve sınavlarda nasıl sorulacağına olduğu kadar, öğretim konusunun yapısına, kitaplarda nasıl ele alınıp, derste nasıl anlatılacağına ilişkin de sonuçlara sahiptir.

Edinilmesi gereken pozitif bilgi bütünü için ders kitaplarında, kuramsal hukuk düşüncesine dikkate değer başarılarıyla katkıda bulunarak akademik topluluk tarafından anımsandıkları kadıyla, pek çok görüşün ve akımın (okul ve eğilimin) gözden geçirildiği (tanımlanıp, tarif edildiği) ayrıntılı bir ele alışa gerek duyulur. Sanıyorum ki bu, zihinlerinde herhangi bir biçimde asla yer etmediğinden ve geri kalan

(*) Krakow/Polonya'da 1-6 Ağustos 2007 tarihlerinde düzenlenen IVR 23. Dünya Kongresi kapsamındaki "Alternative Methods in the Education of Philosophy of Law (and the Importance of Legal Philosophy in the Legal Education)" (Hukuk Felsefesi Eğitiminde Alternatif Yöntemler ve Hukuk Eğitiminde Hukuk Felsefesinin Önemi) adlı çalışmada sunulmuş metnin, birkaç nokta dışında, hemen hemen tam çevirisidir. Çalışmayı İngilizce metinlerine http://www.law.uj.edu.pl/ivr2007/special_workshops.php adresinden ulaşılabilir.

(**) Prof., Macaristan Katolik Üniversitesi

(***) Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi